

Dagens Industri 09-03-06

Kluster kan inte rädda Saab

Bör regeringen rädda Saab för att bevara det svenska fordonsindustriklustret? Eller finns det ett annat kluster att satsa på i stället? Ett Saab som inte är konkurrenskraftigt är på sikt ingen tillgång för klustret.

I min underlagsrapport "Clusters, Cluster Policy, and Swedish Competitiveness in the Global Economy" till Globaliseringsrådet pekar jag på att Sverige redan har en miljö som gynnar klustersamarbete – med såväl en tradition som ett managementtänkande som passar för samverkan.

Problemet är att även stora satsningar som Uppsalabio och andra Vinnväxtkluster, bara har direkt ekonomisk effekt för det enskilda klustret, och knappast för hela näringslivet.

För att göra klusterpolitik till ett viktigt instrument måste den syfta till att öka konkurrenskraften för ekonomin i sin helhet. För detta krävs:

- Tydliga kanaler för att systematiskt dra nytta av resultat och lärdomar från ett flertal kluster för att kunna fokusera näringspolitiken.
- Ett övergripande perspektiv för att utveckla länkar och underlätta samarbete mellan alla kluster. Varje region, och Sverige som helhet, har några dominerande kluster samt ett större antal kluster med potential. Det behövs både en dialog mellan dessa kluster

och skraddarsydd politikerbjudanden för varje samarbetsvilligt kluster – utan att politikerna gör ett urval bland klustren.

- Att innovations-, regional- och infrastrukturpolitiken organiseras i ett klusterperspektiv. Klusterpolitiken blir då en effektiv kanal för hela näringspolitiken, inte ett nytt parallellt politikområde. I stället för att identifiera insatser för individuella företag eller branscher, kan kluster identifiera vilka insatser som stärker den generella konkurrenskraften.

För dessa förändringar krävs först och främst ett tydligare inslag av ”uppifrån och ned-politik”. Processer som växer fram underifrån har många styrkor men för framgångar i större sammanhang krävs tydlig vägledning uppifrån.

Med sådant nytänkande kan kluster politiken bli den andra pelaren i en ny svensk konkurrenskraftsstrategi vid sidan av den makro- och finanspolitiska strategin.

Och Saab? Marknaden avgör om företaget kommer att vara en del av det svenska fordonsindustriklustret i fram tiden. Individuella företag kan inte alltid räddas trots att de utgör en del av ett kluster. Ett starkt kluster har dock lättare att återhämta sig och till och med öka sina marknadsandelar när efterfrågan i ekonomin återgår till normala nivåer.

Om dessa förutsättningar är uppfyllda återstår bara viljan att sam arbeta för att hitta nya marknader – med staten som en viktigt partner.

Christian Ketels, doktor, Harvard Business School, Handelshögskolan i Stockholm